

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi

AİT 102

8.Ders

Bu ders içeriğinin basım, yayım ve satış hakları Yakın Doğu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi'ne aittir. Bu ders içeriğinin bütün hakları saklıdır. İlgili kuruluştan izin almadan ders içeriğinin tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt veya başka şekillerde çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz.

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

- Millî Dış Politikamızın İlkeleri:
- Milli sınırlarımız içinde varlığımızı korumak
- Gerçekleşmeyecek emeller peşinde koşmamak
- Medeni ve insanca davranarak bunun karşılığında destek beklemek
- Diğer devletlerin iç politikalarından ve rejimlerinden etkilenmemek

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

- Hiçbir ülkenin iç işlerine karışmamak, kendi iç işlerimize de dış devletleri karıştırmamak
- Milli politikayı uygularken kamuoyunu dikkate almak
- Dürüst, açık ve tutarlı olmak
- Dünyadaki gelişmeleri takip etmek
- Barış içinde hakka ve hukuka uygun bir şekilde sorunları çözmek

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Bu doğrultuda;

- İç ve dış politika ilkesi olarak "Yurtta Sulh, Ci handa Sulh" ilkesi benimsendi.
- Savaş korunma amacı olarak görüldü. Başak bir devletin topraklarını almak için politika izlenmedi.
- Milli Egemenlik ve milli menfaatler ön planda tutuldu.
- İlk yıllarda Misak-ı Milli gerçekleştirilmeye çalışıldı.
- 1920-1936 yılları arasında batıya karşı SSCB'nin dostluğu devam ettirildi.

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

- 1936-1945 yılları arasında İtalya'nın saldırgan tutumuna karşı ve batı ile ilişkileri yumuşatmak için İngiltere ile dost geçinildi.
- 1945'den sonra SSCB tehdidine karşı ABD ile dost geçinildi.
- 1928'de Afganistan ile dostluk antlaşması imza landı
- 1930'a kadar Lozan'dan kalan problemler halle dildi.
- 1925'de SSCB ile saldırmazlık antlaşması imza landı.

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

- 1928'de İtalya ile tarafsızlık ve uzlaşma antlaşması imzalandı.
- 1935-1938 arasında Avrupa'nın bloklaşma durumundan dolayı Avrupalı devletlere karşı çok yönlü bir politika izlendi ki bu da Montrö Antlaşması'nın imzalanmasında etkili oldu.
- 1919-1920 arası Türkiye'nin dost arayışı dönemidir.

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

- 1920 sonrasında bir yandan SSCB ile iyi geçinilirken; bir yandan da işgalciler arasındaki ayrılık lardan faydalanmanın yolu arandı.
- 1923-1930 arasında Lozan'dan kalan problemler halledildi.
- Milli çıkarların korunmasına, devletlerin eşitliği ilkesine uyulmasına ve ittifaklar kurulmasına önem verildi.

1923-1932 Dönemi Türk Dış Politikası

- 1. Irak Sınırı ve Musul Meselesi:
- Musul meselesi, Lozan'ın bıraktığı problemlerden biriydi. İngiltere zengin petrol yataklarına sahip olmasından dolayı Musul'u Türkiye'ye bırakmak istemiyor ve sömürgeci düşünce ve ahlaki doğrultu sunda bu konuyu kendi lehine çözümleyebilmek için her problemi çıkarıyordu.

1923-1932 Dönemi Türk Dış Politikası

- Musul meselesinin çözümü için Türkiye ile İngiltere arasında görüşmeler 19 Mayıs 1924'de başladı. Fakat İngiltere Hakkâri'yi de tartışmalı bölgeden görmek isteyince görüşmeler kesildi.
- Bundan sonra mesele önce Milletler Cemiyetine, sonra Lahey Adalet Divanı'na gitti. Meselenin kendi konusu olmadığını ileri söyleyen Adalet Divanı meseleyi tekrar Milletler Cemiyeti'ne havale etti.
- Meselenin bu şekilde uzatılması; İngiltere'nin zaman kazanarak Musul ve civarında olaylar çıkarıp meseleyi lehine çözümleyebilmek isteğinin bir sonucudur.

5 Haziran 1926'da imzalanan Ankara Antlaşması ile

- 1.Musul ve çevresi İngiliz mandaterliği altında bulunan Irak'a bırakıldı.
- 2.Irak hükümeti Musul petrol gelirlerinin vergisinin %10'unu 25 yıl süre ile Türkiye'ye vermeyi kabul etti. (Türkiye bu gelirden bir defaya mahsus olmak üzere 500.000 sterlin aldı.)

Önemi:

- 1.Bugünkü Türkiye-Irak sınırı çizildi.
- 2.Türk-İngiliz ilişkileri düzelmeye başladı.
- 3.Misak-ı Milliden taviz verildi.

2.Türk- Yunan İlişkileri Etabli (Yerleşik)Anlaşmazlığı

- Nüfus sorunu, Lozan görüşmelerinde halledildiği halde uygulanma safhasında Yunanistan problem çıkarmıştır.
- Yunanistan İstanbul'da daha fazla Rum kalmasını istiyor; Türkiye ise yasalar çerçevesinde bu işi halletmek istiyordu.

2.Türk- Yunan İlişkileri Etabli (Yerleşik)Anlaşmazlığı

- Nüfus mübadelesi sorunu, Yunan başbakanı ile Mustafa Kemal arasında 1930 yılında görüşülerek 10 Haziran 1930'da imzalanan Ankara Antlaşması ile halledildi. Bu antlaşmadan sonra Türk-Yunan ilişkileri düzelmiştir.
- Türkiye ile Yunanistan arasındaki dostluk ilişkileri 1954 yılında meydana gelen Kıbrıs sorununa kadar devam etmiştir.

3.Türkiye Fransız İlişkileri: Borçlar ve Yabancı Okullar sorunu:

Yabancı Okullar Sorunu

- Lozan Antlaşması'na göre yabancı okulları Türkiye'nin belirleyeceği şartlara uyacaktı.
- Türkiye 1924 yılında okullarda dini ayin yapılması için bulundurulan salonların kapatılmasına;

3. Türkiye Fransız İlişkileri: Borçlar ve Yabancı Okullar sorunu:

- 1925 ve 1926 yıllarında ise yabancı okullarda Türkçe, Tarih ve Coğrafya gibi derslerin Türk öğretmenler tarafından okutulmasına; derslerde Türklük aleyhine bilgiler olmamasına ve okulların Türk müfettişler tarafından denetlenmesine dair kanunlar çıkardı.
- Fransa ve Papalık başta olmak üzere, Avrupalı devletler Türkiye'nin yabancı okullar konusundaki uygulamalarına karşı çıktı. Fakat okullar meselesini iç meselesi sayan Türkiye yabancı devletleri iç işlerine karıştırmadı.

Dış Borçlar Meselesi

- 1928'li yıllarda görülen dünya ekonomik bunalımı, Türkiye'yi de olumsuz etkiledi ve Türkiye, Fransa'ya olan borcunu gerektiği gibi ödeyemez hale geldi. Bu durumdan dolayı Fransa ile bir müddet gerginlik yaşandıysa da; sorun 1930 yılında karşılıklı görüşmeler sonucunda çözüldü.
- **Not:** 1954 yılında, borçların anaparasının ödenmesi; 1984 yılında ise faizinin ödenmesi tamamlandı.

